Дәрбәнд

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК

100 1921·2021 ДАССР

Тәсисчиләр: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА НАЗИРЛИЈИ

12+

№ 28 (98324) 1920-ҹи илдән чыхыр   9 ијул 2021-ҹи ил, ҹүмә.   *Гијмәти 2 рубл.*

РЕСПУБЛИКА ҺӨКҮМӘТИНДӘ

Дағыстан Республикасынын Һөкүмәти сәдри Абдулпатах Амирханов Дағыстан Республикасында туллантыларын тәдавүл саһәсиндә ислаһатын актуал мәсәләләрини конфранс чәрчивәсиндә мүзакирә едәрәк журналистләрин суалларыны ҹавабландырмышдыр. Ҹавабларда Дағыстан һөкүмәтинин бәрк комунал туллантылары тәдавүлү системиндә дејишикликләр едилмәси үчүн һансы тәдбирләр көрүндүјүндән данышмышдыр. Абдулпатах Амирханов һазырда тәсһиһ едилмәси консепсијасы үзәриндә иш апарылмасыны гејд етмишдир.

Ислаһатын актуал мәсәләләри

Бу тәсһиһ едилмә туллантыларын истифадәси системини ганунчулуға мүвафиг етмәјә имкан верәҹәкдир. Һәмчинин дә «Русија еколожи оператору» ППК илә гаршылыглы фәалијјәт үчүн «јол картасы» имзаламышдыр.

«Јол картасы» чәрчивәсиндә республикам компанијасынын тәсис едилмәси үзрә иш апарылыр. Компанијанын үзәринә Дағыстан Республикасында туллантыларын тәдавүлү вә онларын сонракы истисмары һәвалә едилмишдир. Федерал бүджә вәсаитләриндән малијјә дәстәји ҹәлб едилмәси вә еләҹәдә «РЕО» ППк-нын вәсаитләрин ҹәлб едилмәси планлашдырылыр. Сентјабр ајынын ахырларына консепсијанын ишләниб һазырланмасынын баша чатдырылмасыны планлашдырмышыг. Консепсија баша чатдырыгдан сонра биз бәрк коммунал туллантыларынын тәдавүл системинин дүзкүн тәшкил олунмуш системинә наил олаҹағыг вә бу систем еколожи вәзијјәти дүзәлтмәјә имкан верәҹәкдир. Бизим вәзифәмиз- еколокијаны горумаг, бунун үчүнсә инфраструктур, полигонлар, зибил чешидлијән стансијалар јаратмаг лазымдыр» дејән баш назир әлавә етмишдир ки, һәмчинин јарадылан бу мүәссисә республикада јени иш јерләринин ачылмасынын вә вәркиләрин дахил едилмәсини тәмин едәҹәкдир.

Мөвҹуд зибиликләрлә нә едиләҹәји суалына Дағыстанын тәбии сәрвәтләр вә еколокија назири Рәһман Һәмидов билдирмишдир ки, рекионал назирлик «Тәмиз су» федерал лајиһәдә иштирак едир вә бурада мөвҹүд зибиликләрин рекултивасијасынын федерал малијјәләшдирмәси нәзәрдә тутулмушдур.

«Биз артыг лајиһәдә иштирак етмәјә һазыр олдуғумузу билдирмиш вә һазырлыг ишләри көрүрүк. Лајиһә тәдбирләрин чәрчивәсиндә зибиликләрин ләғв едилмәси планлашдырылыр» дејә Һәмидов вурғуламышдыр.

Журналистләр һәмчинин дә республиканын үч «Маһачгала», «Хасавјурт» вә «Дәрбәнд» әрази шәбәкәләринә бөлүшдүрүлмәси илә марагланмышлар. Рәһман Һәмидовун сөзләринә көрә көстәрилән зоналарда јүк бошалтма стансијалары јарадылаҹагдыр ки, бу да көстәрилән әразиләрдә вахтдан вә нәғлијјат хәрҹләриндән гәнајәтлә истифадә едилмәси нәзәрдә тутулмушдур.

«Биз полигона,емал објектинә јахынлыг кими факторларыны нәзәрә алмышыг. Јүк бошалтма стансијаларынын јарадылмасы туллантыларын емал објектләринә дашынмасы хәрҹләринин азадылмасына имкан верәҹәкдир» дејә назир билдирмишдир.

МАНЭБ мүхбир үзвү, «Еко Сити» АҸ-нин баш директору Јури Парахин өз нөвбәсиндә әлавә етмишдир консепсијанын ишләниб һазырланан варианты Дағыстанын бүтүн әразисини әһатә едир ки, бу да рекионун әразисиндә әмәлә кәлән бүтүн туллантылары емал етмәјә имкан верәҹәкдир.

«Ән башлыҹасы полигонлара басдырылмасы үчүн көндәрилән туллантыларын гәдәри минимума ендирәләҹкдир. Јәни республика әразисиндә әмәлә кәлән бүтүн туллантыларын дәрин емалы индустријасы јарадылаҹагдыр» дејә Парахин билдирмишдир.

«Дағыстан» РИА

БУ НӨМРӘДӘ

Әсас истеһсалчылардан бири олаҹагдыр
«Дағыстан»-РИА

Сағламлығыныза дәјәр верин
Н.Рәһим гызы

сәһ.2

100 бал топлајанлары С. Меликов гәбул етмишдир
Н.Рәһим гызы

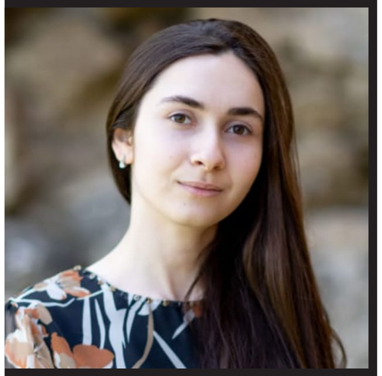

Арзуларын ән бөјүјү
М.Сејидов
сәһ.3

100 иллијик јубилеј хәстәханада
«Дағыстан» РИА

Чох сағ олун, Магомед Сиражутдинович!
Г.Өмәров

сәһ. 6

Јахшылыг үчүн доғулан инсан
З. Дәрбәндли
сәһ 7

Севинҹә севинҹ гатмагдан
К. Кәримов

Н.Кәнҹәви адына мәктәбин парлаг улдузлары
Н. Рәһим гызы
сәһ.8

Дағыстанда Кикунинск консерв заводу мәһсул мөвсүмү үчүн ишә башлады

Ијулун 5-дә- базар ертәси ҝүнү Дағыстан Һөкумәти Сәдринин мүавини Абдулмүслим Абдулмүслимов вә республиканын кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назири Баттал Батталов Керкебил рајонунун Кикуни кәндини зијарәт етдиләр вә рајон башчысы Мәһәммәдәли Таһировун мүшајиәти илә мадди проблемләр үзүндән иши әввәлләр дајандырылмыш Кикунинск консерв заводуна баш чәкдиләр.

Нүмајәндә һејәти мүәссисәнин објектләри илә таныш олмуш вә ишчиләри илә сөһбәт етмишдир. Абдулмүслим Абдулмүслимов әрик јығымы дөврүндә заводун ишинин бәрпа олундуғуну сөјләмишдир. Ҝәләҹәкдә фәалијјәтинин давам едилмәси үчүн мүәсссәнин малијјә ҹәһәтдән јахшылашдырылмасы үзәриндә иш давам едәҹәкдир.

«Кикунински консерв заводу Дағыстанда әрик емалынын флагманы иди. Лакин билдијиниз кими, мадди чәтинликләр үзүндән фәалијјәтини дајандырмаг мәҹбуријјәтиндә галды. ДР Башчысы вәзифәсини мүвәггәти иҹра едән Серҝеј Меликовун тапшырығы илә кечән ај назир Баттал Батталовла бурада олдуг вә мүәссисәнин мадди ҹәһәтдән јахшылашдырылмасы үчүн тәдбирләр һазырламаг барәдә разылыға ҝәлдик. Бу ҝүнә гәдәр «Росселхозбанк»ын Дағыстан филиалы илә бирликдә заводун емал мүддәтиндә ишләјә биләҹәји бир механизм инкишаф етдирмәји баҹардыг»,-дејә республиканын витсе-назири билдирмишдир.

О, Кикунинск консерв заводунда ән мүасир аваданлыгларын гурашдырылдығыны, ишдә мејвә вә тәрәвәзләрин емалы үчүн ән габагҹыл технолоҝијалардан истифадә едилдијини хатырлатмышдыр. Ејни заманда мүәссисә ушаг гидалары истеһсал етмәк үчүн өзүнәмәхсус надир бир хәттә маликдир.

Баттал Батталов заводун фасиләсиз фәалијјәтинин бөлҝә игтисадијјаты вә јерли сакинләр үчүн чох ваҹиб олдуғуну гејд етмишдир. Буна ҝөрә республика рәһбәрлији бу истигамәтдә тәдбирләр ҝөрмәјә давам едәҹәкдир.

«Мүәссисә ишә башлады вә бу бизим үчүн чох ваҹибдир. Јенидән бурада өз мәһсулларыны тәһвил верә биләҹәк мәмнун инсанлары- завод ишчиләрини, јерли аграрчылары ҝөрмәк чох хошдур»,-дејә ДР кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назирлијинин рәһбәри билдирмишдир.

Абдулмүслим Абдулмүслимов Дағыстанда мејвә бағлары үчүн 28 мин һектардан чох әразинин ајрылдығыны, бунун 3 мин һектарынын әрик бағларынын олдуғуну да әлавә етди. Республикада илдә 20-25 мин тон әрик јетишдирилир, онларын бир һиссәси емал үчүн ҝөндәрилир, бир һиссәси һәм бөлҝә дахилиндә, һәм дә хариҹдә сатылыр.

Бундан әлавә, Дағыстан Республикасы Һөкумәти Сәдринин мүавини јени фермерләри кәнд тәсәррүфаты истеһлак кооперативләринә бирләшмәјә чағырмышдыр.

Мәһәммәдәли Таһиров да өз нөвбәсиндә Дағыстан рәһбәрлијинә бөлҝәјә ҝөстәрдији диггәтә вә проблемләрин һәллиндә вердији дәстәјә ҝөрә тәшәккүр етди.

КӘНД ТӘСӘРРҮФАТЫ

Әсас истеһсалчылардан бири олаҹагдыр

Реҝион бағча мәһсуллары истеһсалында Русијада әсас истеһсалчылардан бири олаҹагдыр ки, буна әлверишли иглим шәраитләри имкан верир. Республиканын кәнд тәсәррүфаты назиринин бириҹи мүавини Шарип Шариповун мәлуматына ҝөрә 2020-ҹи илдә реҝионда 196 мин тонн гарпыз вә јемиш истеһсал едилмишдир ки, бу да Русијада истеһсал олунан мәһсуллун 12, вә Шимали Гафгаз Федерал Даирәсиндәкинин 87 фаизини тәшкил едир. Бириҹи јердә 542 мин тонла Оренбург вилајәти, 317 мин тонла 2-ҹи јердә Һәштәрхан вилајәти вә 267 мин тон мәһсул истеһсал едән Волгоград вилајәти 3-ҹү јердәдир. Онун гејд етдији кими Дағыстанда истеһсал олунан бостан мәһсуллары үч рајонун пајына дүшүр. 52 мин тон мәһсул топлајан Кизлјар рајону бириҹи, 34 мин тон мәһсул истеһсал едән Ногај рајону икинҹи вә 32 мин тон мәһсул истеһсал едән Бабајурт рајону үчүнҹүдүр.

Гајакәнд рајонунун сакинләри мәшғул олур, онлар бағча мәһсуллары јетишдирилмәси үзрә јахшы усталардыр. Онлар республиканын мүхтәлиф рајонларында аиләликлә торпаг иҹарәјә ҝөтүрәрәк бостан мәһсуллары јетишдирирләр. Онларын агротехноложи елементләри дәриндән мәнимсәмәси тәәҹҹүб доғурур. Чүнки бу онлара дамҹы сувармадан истифадә едәрәк һәр һектардан орта һесабла 500 сентнердән артыг гарпыз јетишдирмәјә имкан верир. Базарын тәләбатына ҝөрә сортлар сечилир. Тез јетишән гарпыз вә јемишләр артыг, базара чыхарыланда гијмәтләр алыҹылары севиндирир. Дағыстан гарпызына өлкәдә тәләбат бөјүкдүр. Чүнки бизим мәһсулмузда шәкәр вә гуру маддәләр чохдур» дејә Шарип Шарипов вурғуламышдыр.

Кизлјар рајонунун «Сириус» ММҸ-си јахшы тәшкил олунмуш истеһлатчылардан биридир, онун мәһсуллары артыг өлкәнин ири реҝионларына ҝөндәрилмәјә башланмышдыр. Онун башчысы Абдула Һәсәновун сөзләринә ҝөрә ҹари ил онун тәсәррүфаты үчүн чох әлверишли кечир, чүнки онун мәһсулунун бир килограмыны 20-22 рубл гијмәтлә тәдарүкчүкләр саһәдән алыб апарырлар. Ики ил әввәл исә онлар мәһсулун бир килограмыны 2-3 рубла вермәјә мәҹбур идиләр.

Аграр идарә башчысы мүавининин сөзләринә ҝөрә өтән илдә истеһсалчылар үчүн јахшы гијмәтләр олмушдур. Вә бунун нәтиҹәсиндә 2021-ҹи илдә бостан биткиләри саһәләри ҝенишләндирилмишдир. Бәлә ки, 2020-ҹи илдә Дағыстанда бостан биткиләринин саһәси 7 мин һектар тәшкил едирдисә, ҹари илдә әлавә мәлуматлара ҝөрә 9 мин һектардан да артыгдыр.

«Дағыстанда бостан мәһсуллары истеһсалы әсасән шәхси һәјәтјаны саһәләрдә јерләшдирилмишдир. Бу өлкә үзрә 63 фаизә гаршы 92 фаиздән артыг демәкдир. Бостан мәһсуллары јетишдирмәклә әсасән

«Бәлә гијмәт вәзијјәти сахланыларса ҝәлән илдә бостан биткиләринин саһәси даһа да ҝенишләндирәҹәкдир»,- дејә о билдирмишдир.

«Дағыстан» РИА

ВАКСИНАСИЈА ВАҸИБДИР

Сағламлығыныза дәјәр верин

Бу ҝүн дүнјанын ән инкишаф етмиш өлкәләри белә COVID -19 коронавирус инфексијасынын гаршысында чох аҹиз вәзијјәтдәдирләр вә бунун нә вахтадәк давам едәҹәји дә һәләки һеч кәсә мәлум дејил. ики илдән артыг заман кечмәсинә бахмајараг бу тәһлүкә инсанлары горху ичәрисиндә сахламагда давам едир.

Һаггында сизә данышаҹағым инсанлар һеч дә һансыса әсәрин вә ја филмин гәһрәманлары дејил, ади инсанлардыр. Бахмајараг ки, сәһнәдә нечә-нечә, мүхтәлиф характерли образлары ҹанландырыблар, лакин COVID-19, коронавирус бәласына дүчар олараг хәстәлијин ҹәнҝиндән јаха гуртармаг үчүн онлар сағлам инсан образы јаратмаг һәсрәтилә хејли мүбаризә апармалы, чарпышмалы олдулар. Әлбәттә, бүтүн бу онлары јадына салмаг бизә нә гәдәр чәтин идисә, онлар үчүн ағыр бир сынаг олдуғуну сөјләдиләр.

Мәһәррәм Өмәровм вә һәјат јолдашы Рәһилә ханым да бу хәстәлијә илк тутуланлардан олублар вә индијәҹән онун фәсадларындан там гуртула билмәјибләр.

-Мәһәррәм мүәллим, неҹә олду ки, коронавируса тутулдуғунузу һисс етдиниз?

- Сөзүн дүзү, илк симптомлар мөһкәм сојугдәјмәни хатырлатдығы үчүн, коронавируса јолухдуғуму белә тәсәввүр етмирдим, елә билирдим ки, бу вәзијјәт бир нечә ҝүн давам едәндән сонра, һәмишәки кими өтүб кечәҹәк. Амма вәзијјәтим ҝетдикҹә ағырлашдығындан, һәјат јолдашымын дә ејни илә мәним кими вәзијјәтинин ағыр олдуғуну ҝөрәндән сонра сојугдәјмәјә гаршы гәбул етдијимиз дәрманлары гәбул етмәкдә давам едәрәк һәкимә мүраҹиәт етдик.

-Һәкимин гәбулуна ҝетдиниз, јохса ону евә дәвәт етдиниз?

-Хәстәлијин чох ҝениш јајылдығы вахт иди, һәким гәбулуна дүшмәк асан дејилди. Һәм дә һәр икимизин вәзијјәти ағыр олдуғу үчүн, чох сағ олсун јахшы инсанлар, јардым чағырыб бизи хәстәханаја апардылар. О заман хәстәханада бош јер олмадығына ҝөрә бизә мәсләһәт ҝөрдүләр ки, мүалиҹәмиз евдә давам етдирәк. Белә дә етдик. Евдә узун мүддәт ҝүҹлү мүалиҹә алдыг вә шүкүр олсун Аллаһа ки, бу ҝүн һәр икимиз ајагдајыг, амма әввәлки сағламлығымыз дејил, зәифләмишик, хәстәлијин фәсадлары бу ҝүн дә бизи тәрк етмәјиб.

-Мәһәррәм мүәллим, белә баша дүшдүм ки, һәлә дә иммунитетиниз мөһкәмләнмәјиб, өзүнүзү зәиф һисс едирсиниз. Бәс коронавируса гаршы пејвәнд вурдурмағы фикирләширсинизми?

-Әлбәттә, хүсусән дә Һиндистан штаммым, дејиләнә ҝөрә, даһа тәһлүкәли олдуғу үчүн пејвәнд олунмағымыз мүтләгдир. Коронавирус пандемијасына гаршы мүбаризәдә сәһијјә назирлији тәрәфиндән ирәли сүрүлмүш вә бүтүн дүнјада гәбул едилмиш тәләбләрә әмәл едилмәси олдугҹа ваҹибдир. Бу хәстәлији чох ағыр дәрәҹәдә кеирмиш бир инсан кими һамыја төвсијәм будур ки, пејвәнд олунсунлар, сағлам јашасынлар вә бу бәладан узаг олсунлар.

Мәнҹә дә бу барәдә һеч фикирләшмәдән белә гәрар вермәјә дәјәр, чүнки, һалһазырда хәстә сајында хејли артым олдуғу бир вахтда, онун сүрәтлә јајылмасынын һамымыз шаһидијик.

Н.Рәһим гызы

ТӘҺСИЛ

100 бал топлајанлары С.Меликов гәбул етмишдир

Бу күн Дәрбәнд шәһәр администрасијасында Ваһид Дөвләт Имтаһаны ВДИ ән јүксәк -100 бал топлајан вә гызыл маедала лајиг көрүлән мәзунларла көрүшү олмушдур. Көрүшдә видеокөрүнтү илә Дағыстан башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Серкеј Меликов да мәзунлары тәбрик етмишдир.

Бу мәзунларын ичәрисиндә, бәлкә дә лајиг олдуғу ән јүксәк пилләдә јер алан, Сәидә Низамијевна Бәдәлова Дәрбәнд шәһәр 19 сајлы орта мәктәбин шакирди олуб. О, рус дилиндән 100 бал, кимијадан 99 бал, биолокијадан 93 бал топлајараг бу күн фәхри мәзун адыны газанды. Сәидә Ваһид Дөвләт Имтаһанында јүксәк бал топлајараг охудуғу мәктәбин, мүәллимләринин вә ән әсасы исә валидејнләринин она көстәрдији етимады шәрәфлә доғрултмаға наил олду. Һамы кими биз дә ону бу мүнасибәтлә тәбрик етдик. Она илк суалым бу олду ки, әла охумаға һансы синифдән башлајыб. О исә күлүмсәјәрәк:

-Биринчи синифдән әлачы олмушам –дејә чаваб верди.

Сәидә –бачарыглы, һәртәрәфли инкишаф етмиш истедадлы бир шәхсијјәт кими охудуғу илләр әрзиндә һамынын һөрмәтини газана билиб, мүәллимләринин дә синиф јолдашларынын дә, ону танıјанларын да.

-Сәидә, сәнин ән чох һансы фәнләрә марағын јүксәк олуб?- дејә сорушанда онун чавабы белә олду:

-Фәнләр арасында сечим етмәмишәм, бутун фәнләрә марағым ејни олуб, һамысыны севә-севә өјрәнмишәм.

Һәгигәтән дә, Сәидә өзүнү мүхтәлиф билик саһәләриндә сынајыб вә һәмишә дә уғур газаныб, истәр бу фәнн олимпиадалары олсун, истәрсә мүсабигәләр. О,шәһәр үзрә кечирилән рус дили, әдәбијјат, ријазијјат, чоғрафија,биолокија, еколокија, кимја, харичи дил фәнләри үзрә һәмишә галиб вә ја мүкафатчы олуб.

2020-чи илдә исә «Дағыстанын ағыллы гызлары вә оғланлары» рекионал телевизија һуманитар олимпиадасынын јарымфиналына чыхмышды.

Сәидә Бәдәлова мәктәб үзрә кечирилән бүтүн тәдбирләрин фәал иштиракчысы олуб. Енержиси вә һәјат ешги илә һәр кәсә сијарәт едә билир. Ики илдир ки, о һәм дә доғма шәһәриндә көнүллүләр сырасында да фәалијјәт көстәриб.

-Сәидә, јәкин ки, һансы пешә саһиби олачағыны мүәјјәнләшдирмисән?

Чәмијјәтдә фајдалы әмәклә бағлы бүтүн сәнәт вә пешәләр шәрәфлидир. Лакин һәр кәс бачардығы ишдән јапышмалы, күчү чата биләчәк сәнәтин ардынча кетмәлидир. Мәним арзум исә һәким олмагдыр. Амма тәкчә арзу етмәклә иш дүзәлмир. Арзуја чатмаг үчүн әзијјәт чәкмәк, һәр чүр зәһмәтә гатылашмаг, ән әсасы исә јахшы охумаг лазымдыр.

Сәидә, арзу едирик ки, гаршына гојдуғун мәгсәдинә наил оласан, арзуларына чатасан. Сәнә, вә сәнин тимсалында бүтүн мәзунлара уғурлар диләјирик.

Н. Рәһим гызы

Арзуларын ән бөјүјү

2003-чү илдә, дүнја бәзәји дәмиргапы Дәрбәндимиздә, Сәттар-задәләр аиләсиндә көзәл көјчәк бир гыз ушағы дүнјаја көз ачды. Бу мәләк үзлү гызын дүнјаја кәлиши, валидејнләри вә бүтүн доғмалары үчүн ән ширин вә јаддагалан бир тарих олду. Бу гыз өз ағылы, дәрракәси илә јашыдларындан фәргләнмәјә башлајыр. Елә көрпәликдән өзүнүн, сөзүнүн јерини билән олур. Мәктәбә кетмәмишдән белә, әлинә китаб алыб, ону марагла варағламағы онун кәләчәјиндән хәбәр верир.

О, 2010-чу илдә, Дәрбәнд шәһәр 3 нөмрәли орта мәктәбинә илк аддымларыны атыр. Мәктәбә башлајанан бу балача гыз, китабларыны көзүндән узаг гојмур. Чүнки китаб онун үчүн чох дәјәрли иди. О өзүнүн кечдији дәрсләрдән әлавә, кәләчәк дәрсләрә дә нәзәр салырды. Бу да ушағын елмә олан севкисиндән ирәли кәлирди. Сизә бу күн данышмаг истәдијим бу балача гыз, артыг бөјүјүб јенијетмә бир мәләк олуб.

О. Сәкинә Сәттаровна Сәттар-задәдир. Сәкинә бу ил әдәбијјат үзрә Ваһид Дөвләт Имтаһанындан (ВДИ) ән јүксәк 100 бал топлајараг бөјүк уғура имза атыб. Сәкинә демәк олар ки, мисал чәкилмәли бир мәзундур. Сәкинәнин илк мүәллими вә онун тәһсилиндә бөјүк әмәји олан Мариә Сафтаровнадыр. О дејир ки, «Мәним бу күнки уғурларым үчүн, мән илк олараг валидејнләримә, еләчә дә мүәллимим Елмира Шихәһмәдовнаја миннәтдарам. Онунла бирликдә чох бөјүк бир иш көрдүк вә севинирәм ки, бүтүн бунлар әбәс олмады».

Сәкинә бүтүн 100 бал топлајан јашыдлары вә мәзунлар илә бирликдә, ијулун 1-дә Дағыстан Республикасынын башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Серкеј Алимович Меликовла көрүшүб. Мәзунлар С. Меликова, бүтүн марагландыглары суалларла мүрачијәт едибләр. Рекион башчысы да, ушагларын вердији бүтүн суаллара марагла чаваб вериб. Сәкинә, рекион башчысы илә көрүшдән чох разы галыб. О дејир ки, «Истәдијим суаллары она вермәк имканы јаратдығына көрә, бизләрлә көрүшүб бизи хүсуси тәбрик етдијинә көрә өз дәрин миннәтдарлығымы билдирмәк истәјирәм. Ејни заманда да биз кәләчәк нәслин нүмајәндәләринә вердији дәјәрә көрә. Һәмчинин дә, бизим әмәјимизә көстәрилән сәхавәтә көрә хүсуси миннәтдарлығымы билдирирәм. Вә биз кәнчләрә гаршы диггәтли олмағы исә дүшүнүрәм ки, кәнч нәсил үчүн бу бөјүк бир тәкан ола биләр».

Сәкинә Сәттар-задә тәһсил алдығы мәктәбдә дә, бир чох јарышларда, олимпиадаларда, мүсабигәләрдә дә фәал иштирак едиб вә дәфәләрлә галиб кәлиб.

С.Сәттар-задә орта мәктәби битирдикдән сонра, Русијанын пајтахты Москва шәһәриндә А. А. Герсен адына Русија Дөвләт Педагожи Университетинин харичи дилләр факултесиндә, тәрчүмә вә тәрчүмәшунаслыг ихтисасыны јијәләнмәји өз гаршысына мәгсәд гојуб вә бунун үчүн өз билијини һәр чүр сынаға чәкир. Онун бу арзусу реал олачағына биз дә инанырыг.

Белә дә, онун ушаглыгдан бәри китаблара бу гәдәр бағлылығы да елә буна көрә олуб. Зијалы бир аиләдә тәрбијә алан, өз мәдәнијјәти вә әхлагы илә шакирдләр арасында сечилән бу гыз, инанырам ки, кәләчәкдә даһа бөјүк ишләрә имза атачаг. Сәкинәнин севинчинә биз дә гошулуруг, чүнки о Дәрбәндимизин баш учалығыдыр. Онун бу көзәл арзуларынын арзу олараг галмамасыны арзу едәрәк, кәләчәкдә она вә онунла бәрабәр бүтүн мәзунлара уғурлар арзу едирик.

М.Сејидов

ШӘҺӘРМИЗИН ТАРИХИ

Дәрбәндин Русијаја бирләшмәсинин 215 иллијинә

Ијунун 29-да Мәдәнијјәт, кәнчләр сијасәти вә идман идарәсинин Мәдәнијјәт шөбәси, Дәрбәнд Дөвләт Тарих, Мемарлыг вә Археложи Горуг-Музеји илә бирликдә «Дәрбәндин Русијаја бирләшдирилмәсинин тарихи әһәмијјәти» мөвзусунда дәјирми маса кечирилди.

Дәрбәндин Русијаја бирләшдирилмәсинин 215-чи илдөнүмү илә әлагәдар, бу мүһүм һадисә, шәһәрин тарихи һиссәсиндә, Декабрист јазычы А. А. Марлинскинин ев-музејиндә баш тутмасы символикдир. Дәјирми маса иштиракчыларыны Мәдәнијјәт, кәнчләр сијасәти вә идман идарәсинин мүдири Самилә Нәчәфова саламлады вә о, өз чыхышында «215 ил әввәл Дәрбәндин Русијаја бирләшмәсилә бәрабәр, шәһәрин бир чох ханлар, кнјазлар тәрәфиндән мәнимсәнилмәси уғрунда мүбаризә аренасы олмағына сон гојулду. Бунунла да шәһәрин сакинләри динчлик вә әмин-аманлыг газандылар. Чүнки Русија артыг онларын архасында бөјүк вә гүдрәтли өлкә, етибарлы бир мүдафиәчи олараг дајанды» дејә вурғулады. О һәм дә, дәјирми маса иштиракчыларына сәмәрәли иш арзулады.

Дәјирми маса заманы мәрузәләр динләнилди. Илк мәрузә илә Дәрбәнд шәһәр Мәдәнијјәт шөбәсинин сәдри Дилара Султанова- «Дәрбәндин Русијаја бирләшмәси тарихи вә фактлары» илә чыхыш етди.

Дәрбәнд шәһәр Горуг-Музејинин елми вә тәдрис ишләри үзрә директор мүавини- Зүлејха Намәтова- «Дәрбәнд шәһәринин тарихи» (Е. И. Козубскинин китабы әсасында) мәрузә етди.

«Дәрбәнд- Русијанын Гафгаздакы форпосудур»- мәрузәси илә Дәрбәнд шәһәр мәркәзләшдирилмиш китабхана системинин директору Диана Әлијева чыхыш етди.

Республика Дәмирјол Коллечинин директору, тарих елмләри намизәди, досент Мирсәмәд Мирсадыгович Сејидов- «1722-1735 дөврдә Дағыстан» мәрузәси илә чыхыш етди.

Мәрузәчиләрин чыхышларында Дағыстан вә Дәрбәндин Русијаја бирләшдирилмәсинин тарихи әһәмијјәти илә бағлы мүбаһисәләр вә мүлаһизәләр олунду. Русијанын Дағыстанла әлагәсинин игтисадијјата хејри вә јерли әһалинин јашајыш сәвијјәсинә фајдалы тәсир көстәрмәси барәдә данышылды. Бәләликлә, Дағыстанын Русијаја бирләшдирилмәси Дағыстан халгларынын тарихи инкишафы үчүн бөјүк әһәмијјәтә малик иди. Русија Дағыстан вә Дәрбәнд мәдәнијјәтинин инкишафына кетдикчә тәсир көстәрди. Рус тәдгигатчылары вә сәјјаһлары Дағыстанын истеһсал күчләрини, тарихини, динләрини, етнографијасыны вә күндәлик һәјатыны өјрәнмәјә әвәзсиз төһфә вердиләр. Мәрузәләрин мүзакирәсиндә «1 Пјоторун еви» -нин рәһбәри Мина Абдуллајева, ЈУНЕСКО кафедрасынын шөбә мүдири Күлчөһрә Сејидова, Ругијјә Мәрданова- А. Бестужев- Марлинскиј ев-музејинин рәһбәрлији иштирак етдиләр.

Тәдбирдә шаирләр, Русија вә Азәрбајчан јазычылар бирлијинин үзвү, нәғмәкар шаирә Зејнәб Дәрбәндли, русдилли шаирә Натали Нијат, Рус Јашајыш Комплексинин тәләбәләри вә «Мәдәнијјәт Көнүллүләри» ичтимаи һәрәкатынын үзвләри тәрәфиндән тәшкил олунан јарадычы зијалылар да иштирак етдиләр. А. Б. Марлинскинин ев-музејинин һәјәтиндә Дәрбәнд Дөвләт Тарих, Мемарлыг вә Археложи Горуг-Музејинин фондларындан бир нечә сәнәт сәркиси тәшкил едилди. Тәдбир Роспотребнодзорун бүтүн төвсијәләринә ујғун олараг һәјата кечирилди.

Белә тарихи тәдбирләрин кәләчәк нәсилләр үчүн нечә вачиб олдуғуну вә кәнч нәслин дә, белә тәдбирләрдә иштиракы вачибдир. Белә мүзакирәләрдә иштирак етмәк, тарихдән билдикләриндән әлавәләр едәрәк мүзакирәләрә гатылмаг әсасдыр. Чүнки тарихи өјрәнмәк һеч дә кеч дејил, әксинә бәлкә дә даһа чох вачибдир. Тарихи олдуғу кими вә дәринлијини кәнч нәслә чатдырмаг вачибдир, әсил тарихчиләрин мүзакирәси кәнч нәсил үчүн бир мәктәбдир.

К.Бабајева.

УНИКАЛ ҺАДИСӘ

100 иллијик јубилеј хәстәханада

Короновирус инфексијасына галиб кәлмиш 100 јашлы пасијент бир нөмрәли шәһәр клиник хәстәханасындан чыхмышдыр. Бу һагда ЛПУ-нун мәтбуат хидмәтиндән информасија акентлијинә мәлумат верилмишдир

«Казамат Казаматов 10 күн әввәл јени вирус хәстәлији илә хәстәханаја јерләшдирилмишдир. Ҹүмә ахшамы күнүндән хәстә сәрбәст нәфәс алмаға башлајыр, мүсбәт динамика гејд олунур, бу күн исә һәкимләр ону евә көндәрмәк гәрарына кәлдиләр»,-дејә мәнбәәдән билдирилмишдир

Нижниј- Казанише шәһәринин сакини өзүнүн 100 иллик јубилејини иулун 15 –дә хәстәханада оларкән гејд етмишдир

«Дағыстан» РИА

Дағыстанда «Онлары мүһарибәдән апардылар» хатирәсинә експедисија старт көтүрдү

Дағыстанда Санкт-Петербург-Маһачгала «Онлары мүһарибәдән апардылар» хатирәсинә експедисија старта башлады. Експедисија чәрчивәсиндә мотосиклчиләр бу ил ијун ајынын 28-дә Дәрбәнддә олдулар.

Експедисијанын әсас мәгсәди әнәнәви дәјәрләри мөһкәмләндирмәк, Вәтәнимизин гәһрәман кечмишинин хатирәсини вә Бөјүк Вәтән мүһарибәси дөврүндә мүһасирәјә алынан Ленинград шәһәриндән көчүрүлмүш әһалини гәбул едән Дағыстан сакинләринин төһфәсини горумаг иди.

Мотосиклчиләр екскурсија илә шәһәрин көһнә һиссәсини, Нарын-Гала галасыны, шәһәрин дәниз саһилини, Бөјүк Вәтән мүһарибәси әскәрләринин хатирәсинә әбәдиләшдирилмиш мемориалы зијарәт етмишләр.

Һәмсөһбәтимизин гејд етдији кими: «Мини- сәјаһәтимиз заманы чох хош тәәссүратлар алдыг вә ән әсасы исә гәдим вә доғма Дәрбәнд һаггында чох фајдалы вә мараглы шејләр өјрәндик».

Гејд едәк ки, мотокросс мүһасирәјә алынан Ленинград сакинләринин хатирәсинә һәср олунмуш вә Дағыстан Республикасынын Санкт-Петербургдакы нүмајәндәлијинин, «Берег» Бөлкәләрарасы ичтимаи тәшкилатынын тәшәббүсү илә «Мотоклуб Black Egales MC» ДРОО илә бирликдә тәшкил едилмишдир.

«Дағыстан» РИА

Чох сағ олун, Магомед Сиражутдинович!

Отураг иш заман кечдикчә инсанын организмини зәифләдир: нәфәс дарлығы јараныр, үрәјин әзәләләри зәифләјир, ојнаглар еластиклијини вә күчүнү итирир. Бундан јалныз бир чыхыш јолу вар- мүмкүн гәдәр чох һәрәкәт етмәк, тәсәррүфат ишләри - мәсәлән, чәпәри- мөһкәмләндирмәк, јер белләмәк, бағда алаг отларыны тәмизләмәклә мәшғул олмаг лазымдыр. Амма бүтүн бунлар кифајәт дејил, үрәк-дамар системи үчүн аздыр.

Анҹаг систематик гачыш вә мүмкүн гәдәр чох гачмаг сағламлығымыза бөјүк еффект верир. Лакин бурада бир «амма» вар. Һәгигәт будур ки, шәһәрдә идман формасы илә сәкидә гачан бир адам суал јаратмырса, кәнддә бунун әксинәдир: әкәр кәндин күчәләриндән гачырсанса, гаршылашдығын адамлар мүтләг сорушаҹаг: «Нә һадисә баш вериб?», «Кимсә өлүб?», «Һарадаса јаныр, јанғын?».

Гачмаға чыхдығыны изаһ едәҹәксән, онда бармағыны кичкаһына тәрәф апарыб- башына һава кәлиб јохса!?- дејәҹәкләр.

Беләликлә, әкәр мән гачмаға чыхсам, о заман кәнддән узаглашырам. Буна көрә дә јүнкүл гачышлар етмәк мүмкүн дејил вә бу надир һалларда баш верир.

Үч ај бундан әввәл рајон рәһбәрлијинин гоншу Зил кәндиндә бир футбол мејданчасы тикдијини ешитмишдим, лакин о заман белә бир гәнаәтә кәлмишдим: јәгин ки, бир булдозерлә јер дүзәлдиб вә сонра да гапы гојублар. Ешитдикләримә бир о гәдәр дә әһәмијјәт вермәдим. Амма, инди бу јахынларда о тәрәфә гачмаға вә јени мејданчаны өз көзләримлә көрмәјә гәрар вердим, чүнки евимин јахынлығында јерләшир. Мејданчаја чатаркән көрдүјүм мәнзәрәдән һејрәтләндим вә бу мәнә хош бир тәсир бағышлады. Футбол мејданчасы сүни јашыл отла өртүлмүш, һүндүр тор һасарла әһатә олунмуш, даирәнин әтрафынын лампаларла ишыгландырылмасы тәмин едилмишди, һансы ки, кечәләр дә бурада топу гова биләрсән. Һәтта гапынын јанында азҹа бошалмыш бир топ да вар иди.

«Бах, инди бурада һеч ким мәним архамҹа бармағыны кичкаһынын јанында һәрләмәјәҹәк»,-дејә дүшүндүм вә дәрһал даирәләр дүзәлтмәјә башладым. Тезликлә мәни көрән 8-9 јашлы бир оғлан ушағы гачараг јаныма кәлди. Көрүшдүк. О, өзүнү Алим адландырды, јахынлыгда јашадығыны, евдә дарыхдырычы олдуғуну вә футбол ојнајаҹаг бир адамын олмадығыны сөјләди. Топу

тәпикләмәјә башладыг: балаҹа вә чевик Алимин әлиндән топу алмаг о гәдәр дә асан дејилди. Јорулдугда нөвбә илә он бир метрәлик ҹәримәләри вурмаға башладыг.

Сонра Алимдән сорушдум:

-Бу көзәл мејданчаны кимин тикдијини билирсәнми?

-Хејр,-дејә Алим ҹаваб верди.

-**Буну едән бизим рајонун рәһбәрлијидир.**

-Сағ олсунлар,-деди балаҹа Алим.

-Кәл, онда бирликдә рајонун рәһбәри Магомед Сиражутдиновичә вә бу мөһтәшәм мејданчаны гурмаг үчүн бурада чалышан бүтүн иншаатчылара тәшәккүр едәк.

-Бу мејданчаја көрә чох сағ олун, Магомед Сражутдинович! Бүтүн иншаатчылара тәшәккүрләр!

Балаҹа Алим бөјүк бир ҹошгунлугла вә һәвәслә миннәтдарлығыны билдирди.

Тезликлә Алимлә ејни јашда сарышын бир оғланын тәпәдән ашағы, бизә тәрәф гачдығыны көрдүм. Анҹаг мән артыг онсуз да олдугҹа јорғун идим вә топун ардынҹа гачан ики балаҹа ојунчуну тәрк едәрәк, евә тәләсдим. Бүтүн јол боју исә үрәјимдә ушагларымыза вә биз бөјүкләрә севинҹ бәхш едән рајон рәһбәрлијинә тәшәккүр едирдим.

Г.Өмәров.

Рус дилиндән чевирәни:
А.Ағакишијева

МӘДӘНИЈЈӘТ

Дағыстанда «Дағларын мелодијасы» халг мусиги фестивалы кечирилиб

Ијулун 3-дә «Дағлылар» XIX Бејнәлхалг Фолклор вә Әнәнәви Мәдәнијјәт фестивалынын програмы «Дағларын мелодијасы» халг мусигиси фестивалы илә давам етдирилиб.

Дағыстан халгларынын мусигиси, дағларын ән јахшы мелодијалары горунараг, кәләҹәк нәсилләрә өтүрүлүр.

Бајан, гармон, домбра, зурна, мандолин, нағара, кумуз- бүтүн аләтләр ушаглыгдан һәр бир дағыстанлыја таныш олан һиссләр палитрасы верир.

Фестивал Дахадајевски рајонунун «Шән зурначылар» фолклор ансамблынын, Леваши вә Мәһәррәмкәнд рајонларынын халг чалғы аләтләри ансамблларынын, Коркмаскалинск УИМ-нин «Кумторкала» кумузчулар, Маһачгала 2 сајлы УИМ-нин нағарачылар, Лак рајонунун халг чалғы аләтләри, Сергокала рајонунудакы 2 сајлы кумузчулар ансамблларынын иштиракы илә кечирилмишдир.

Соло чыхышлар Гызылјурт рајонундан Һүсејн Әмирханов, Тљарата рајонундан Абдул Абдуллајев, Магомед Исмајылов, Ботлих рајонундан Абулајс Асајханов вә Дәрбәнд рајонундан Емин Гафаровун ифасында сәсләндирилмишдир.

Пандур Хајбулла Асијаловун (Гуниб рајону), бајан- Бегәли Куруптурсуновун (Ногај рајону), гармон- Заур Зауровун (Бабајурт рајону) баҹарыглы әлләриндә бөјүк мәһарәтлә сәсләнди.

Фестивалын гонаглары «Мерема» (Мордовија), Владимир вилајәтиндән «Владимирские рожечники» (Курск) етник фолклор студијалары олмушдур.

Ботлих рајону, мөвҹуд олдуғу тарих боју фестивалын фәал иштиракчысы олмушдур. Рајон мәдәнијјәт Идарәсинин рәиси Лејла Ҹабрајева тәәҹҹүблү олса да, чыхышдан әввәл коллективин нараһат олмадығыны гејд етмишдир.

«Бурада онлар сәрбәст шәкилдә коллективләрлә тәҹрүбә мүбадиләси апардылар. Чыхышлара бахаркән, һисс олунурду ки, санки артистләр камераја ишләдикләрини унутмушдулар- практики олараг һәјәҹан дујулмурду. 2019-ҹу илдә Ботлих рајонуна Калмыкијадан бир коллектив кәлмишди. Бу ил вә кечән ил тәшкилатчылар инсанларын күтләви шәкилдә топланмамасы үчүн ону онлајн кечирмәк мәҹбуријјәтиндә галдылар.

«Дағлылар»ын бу илләр әрзиндә кифајәт гәдәр азаркеши вар. Әлбәттә, бу вә ја дикәр фестивал тамашачыларын иштиракы илә кечирилдикдә, тәдбир даһа тәнтәнәли олур, амма арзу вә истәкләримизә көрә мәсулијјәти дә унутмамалыјыг».

Ботлих рајонундан олан актјор Абулајс Асајханов чыхышындан сонра гејд етди ки, пандемијаја бахмајараг, фестивал мүмкүн гәдәр уғурлу кечиб. Вә белә көзәл бир фестивал үчүн мүсабигәнин тәшкилатчыларына миннәтдардыр.

Ону да хатырладаг ки, фестивал Дағыстанын Республика Халг Јарадыҹылығы Евинин YouTube каналында, һабелә Инстаграмдакы рәсми РДНТ һесабында вә јерли телевизијаларда ҹанлы јајымланыб. Бејнәлхалг аләмдә бәјәнилән фестивал гала консертлә јекунлашараг, ијулун 5-дә баша чатыб.

Јахшылыг үчүн доғулан инсан

Дәрбәнд шәһәри тәкчә Нарын Галасы, әзәмәтли диварлары, дост үзүнә һәр заман ачыг дәмир гапылары, Хан чинары илә дејил, һәм дә икид, чәсур, вәтәнпәрвәр вә инсанлығы илә сајылыб сечилән өвладларыјла да танынмагдадыр. Дәрбәндин алими, мүәллими, шаири, академики, һәкими вар. Биз бу күн бунлары садаласаг китаблар тутмаз, чүнки онларын сајы күнү күндән артмагдадыр, бу да инсанда фәхарәт һисси ојадыр. Бу күн сизә севә-севә, гүрурла сөһбәт ачачағым шәхсијјәт. Шәхсијјәт дедим, чүнки о бу ада лајиг олдуғу үчүн дедим. Онунла нәинки Дәрбәнд, бүтүн Дағыстан белә фәхр едә биләчәк бир инсандыр. Бу күнкү һәмсөһбәтим досент, елмләр намизәди Елвира Назирәтдиновна Ағајевадыр.

Елвира Назирәтдиновна Ағајева 1963-чү ил, декабрын 11-дә, гәдим Дәрбәнд шәһәринин 2-чи маһалында дүнјаја көз ачыб вә орада бөјүјүб. Ушаглыгдан һәким олмағы арзулајан бу гыз, јашыдлары илә күчәдә ојнајаркән дә өзү һәким олармыш вә һамыја көмәк едәрмиш. Онунла бир аз сөһбәт етдик.

-Салам Елвира ханым, нечәсиниз?Сизинлә чохдан көрүшмәк арзусунда идим, сизин барәдә чох ешитмишдим. Сизинлә сөһбәтим, көрүнүр бу күнә гисмәт имиш.

-Әлејкәссалам, хош көрдүк. Дүзү мәним үчүн дә доғма Дәрбәндимдән, һәм дә шәһәримизин адыны дашыјан «ДӘРБӘНД» гәзетинин әмәкдашы илә сөһбәтимә чох севиндим. (күлүмсәјир)

-Бир аз өзүнүз һаггында мәлумат верәрдиниз, дүзү сизи танытмаға еһтијач јохдур, амма бизим гәзетимиз үчүн хүсуси олараг. Елвира Ағајева кимдир?

-Билдијиниз кими, мән Дәрбәнддә дүнјаја көз ачмышам. Орада бөјүмүшәм, һәјатымын ән ширин, ән јаддагалан чағларыны орада, јашамышам. Унудулмаз вә әлчатмаз ушаглығым орада кечиб. Өзүм Дәрбәнд шәһәр 16 сајлы орта мәктәби битирмишәм. Вә 1988-чи илдә исә Дағыстан Дөвләт Тибб Университетинин мүаличә иши факултәсини битирмишәм.

-Бәс бу чыхачағыныз јол сизи һеч горхутмадымы? Јәни һәкимлик чавабдеһлик истәр. Бурда һәм сағламлыг, һәм өлүм вар.

-Јох, горхутмады, мән бу сәнәти сечиб, бу јола чыхаркән, бүтүн бунларын олачағыны билиб һәр шеји көзә алмышдым. Һәјатын өзү, бөјүк рисгләрлә долудур. Мән әјәр горхсам, хәстәни нечә мүаличә едә биләрәм? Әлбәтдә һәр хәстә илә ишләјәндә ичимдә бир һәјәчан олур, амма бу ону нә гәдәр тез вә ағрысыз мүаличә етмәјимин һәјәчаныдыр.

-Бәзән истәр һәким олсун, истәр алим. Дејир мән артыг һәр шеји өјрәнмишәм вә дәгиг билирәм. Бәс Елвира Ағајева белә дүшүнүрмү?

-Јох, гәтијјән, һәр бир инсан өләнә кими өјрәнир. Мән тибб университетини битирдикдән сонра, тиббин даһа дәринлијинә вармаг үчүн Москвадакы аспирантураја, бурадакы мүәллимләрин төвсијәси вә өз истәјим илә дахил олдум. Вә 1989-чу илдә тибб елмләри намизәдли алимлик дәрәчәси алмаг үчүн дисертасија мүдафиә етдим. 1990-чы илдән бу күнә гәдәр Клиник Фармаколокија кафедрасынын досентијәм. Русија Дөвләт Халглар Достлуғу Университетиндә косметолокија ихтисасыны тамамламышам.

-Елвира ханым, һеч олубму ки, каш бу сәнәти јох башга бир сәнәти сечәрдим дејә дүшүнмүсүнүзмү? Вә ја ишдән јорулдуғунуз вахт олубму?

-Дүзүнү дејим ки, мән өз сәнәтими чох севирәм вә ону өзүм сечмишәм. Јорулмағын да нә олдуғуну билмирәм, әксинә һәр һансы бир хәстәни сағлам ајагда көрдүјүмдә бир аз да ишимә бағланырам. Ахы инсан һәјаты, дүнјада һеч нә илә әвәз олунмур.

-Бу күнә кими көрдүјүнүз ишләр?

-Бу күнә кими көрдүјүм ишләр дә ки, көз габағындадыр. Үмумрусија Һәкимләрин Тәкмилләшдирмә Институтунун базасында Терапија, Клиник Фармаколокија вә Халг Сағламлығы Тәшкилаты Сертификат Курсларындан кечмишәм. Тибб ишчиләри һәмкарлар иттифагы комитәсинин үзвү олмушам. Бир чох Бејнәлхалг вә русија конфрансларында иштирак етмишәм. Мәркәзи журналларда вә харичдә чох сајда елми мәгаләләрим нәшр олунуб. Тибб факултәси тәләбәләри вә практик һәкимләр үчүн дәрс вәсаитләри нәшр етдирмишәм. Бунлары садаламагда, мәгсәдим өзүмү өјмәк дејил, садәчә ишими севә-севә көрдүјүмү демәк истәјирәм.

-Бүтүн бунлар сизин үчүн ағыр дејилми? Јәни бир гадын үчүн һәм ев, һәм иш?

-Јох әсла, мән һәр бир көрдүјүм ишдән зөвг алырам. Инсан көрдүјү ишдән зөвг алмырса о иши нечә көрә биләр? Мәним бундан әлавә 5 дәрслик, 7 тәдрис методик инкишафы, 70 елми әсәрим чап олунмушдур.

-Билирсиниз ки, пандемија бүтүн дүнјаны өз чәнкинә алыб, сиз бир һәким олараг. Бүтүн бу просесин ичиндә олан инсан, өз һәјатынызы рисгә атмагдан горхмадынызмы?

-Инанырыз? Пандемија башлајандан бәри минләрлә русијалы һәким демәк олар ки, һәфтәнин 7 күнү ишләјирди. һәм дә о заманлар Дағыстандакы вәзијјәти дә гејд етмәк лазымдыр ки, һәр күн коронавирусдан дүнјасыны дәјишәнләр дә аз дејилди. Бир һәким олараг мән өз һәјатымы үчүн дејил, инсанларын һәјаты үчүн мүчадилә едирдим. Биз һәкимләр, һамы үчүн әлимиздән кәләни едирдик. Чалышырдыг ки, хәстәләри јашада биләк. Бүтүн мәтбуатларда хәбәр верилдији кими Дағыстан хәстәханаларыны, клиникаларыны демәк олар ки, бүтүн ишчиләр бир-бирини әвәз едәрәк коронавирус хәстәләри илә чалышырдыг. Бу хәстәләр арасында бүтүн бу мүддәт әрзиндә, доғма Дәрбәндимдән дә хәстәләр дахил олурду. Онлары һәјата гајтармаг арзусу, мәни өз һәјатымы итирәчәк горхусу үстәләмишди. Демәк олар ки, онларын һәјаты бизимкиндән даһа чох вачиб иди. Бир аиләни севиндирмәк, бир хәстәјә чан вермәкдән көзәл нә ола биләр?

-Аиләлисиниз, ешитдијимә көрә бир гызыныз вар. Һәјат јолдашыныз сизи ишинизә гысганмырмы? Јәни бу гәдәр ишә бағлылығынызы?

-Бәли аиләлијәм, һәјат јолдашым көмрүк ишчисидир. Јох гысганмыр, чүнки онун иши дә мәним ишим кими чавабдеһлик тәләб едир. Бир-биримизи чох көзәл анлајырыг. Бәли, көзүмүн ағы, гарасы бирчә гызым вар.

-Гызынызын ихтисасы нәдир?

-Гызым диш һәкими вә һүгугшүнасдыр, ики ихтисасы вар. Москвада јашајыр, ики нәвәм вар, артыг нәнәјәм.

-Елвира ханым, һеч истираһәт етдијиниз вахт олуб? Јохса истираһәтиниздә дә ишләјирсиниз?

-Инди бу дәгигә демәк олар истираһәтдәјәм, амма јенә дә өз ишимлә мәшғулам. Хәстәләри мүајинә едирәм, валлаһ һеч истираһәт етмәк јадыма дүшмүр. (күлүр). Нә гәдәр күчүмүз вар чалышмалыјыг, истираһәтә дә вахт олар.

-Јенилик нә едирсиниз? Әјәр сирр дејилсә.

-Јох нә сирр, чаным? Хәстәләри мүаличә едирәм вә мәсләһәт верирәм. Бундан әлавә јенилик инди исә үрәк-дамар хәстәликләри илә бағлы бөјүк бир елми лајиһәдә иштирак едирәм. Сон ики илдә бу вәзијјәт сәбәбијлә јалныз хәстәләрин мүаличәси илә мәшғул олурам. Үрәјимдә, көрмәк истәдијим чох иш вар, сағлыг олсун.

-Мәним үчүн мараглыдыр, инанырам ки, һәм охучулар үчүн һәм дә сизи севәнләр үчүн мараглы олар. Сиз нә заманса истираһәт едирсинизми?

-Һәлә ки динчәлмәјин вахтым јохдур, (күлүр) динчәлмәјин нә олдуғуну дабилмирәм. Бир илә јахындыр ки, бир күн истираһәт етмирәм. Һәләки нә гәдәр күчүм вар ишләјәчәјәм, инсанлары бачардығым гәдәр мүаличә едәчәјәм. Сонра исә, бир аз өзүмә вахт ајырыб сәјаһәтә кедәчәјәм.

-Билдијим гәдәр, доғма Дәрбәндә чох бағлысыныз.

-Бәли мән Дәрбәндими чох севирәм, әјәр һәјат јолдашым да разы оларса, тәгаүдә чыханда Дәрбәндә гајыдачағам. Хәстәханада бир азәрбајчанлынын данышдығыны көрәндә, һәмин дәгигә дајаныб онлара нечә көмәк едәчәјими сорушурам.

-Тәләбәләриниз арасында, Дәрбәнддән вармы?

-Бүтүн Дәрбәнддән кәлиб Маһачгалада тәһсил алан тәләбәләримиз дә, һәмишә јанымда олурлар. Мән онлары чох севдијим кими, онлар да мәни чох севирләр.

-Вахт оланда кәлин Дәрбәндә, доғрудан да Дәрбәнд адамы өзүнә чәкир. Мән дә она анам гәдәр бағлыјам.

-Дәрбәндә кәлмәји, гоһумлары зијарәт етмәји чох севирәм. Һәмишә бајрамларда вә ја һәр нә олса, мән аиләмин, доғмаларымын јанына кәлирәм. Онлар мәни о гәдәр чох севирләр, елә ширин гаршылајырлаар ки, онларын мәнә олан севкиси, мәни ораја даһа чох чәлб едир.

-Үрәјиндә вәтән севкиси олан һәр бир инсанын ичиндә, инсанлыға бөјүк мәһәббәт олур.

-Мән өз һәмвәтәнләрими чох севирәм, мәнә инсанларын һарадан кәлдијини билмәк кифајәтдир вә онлара көмәк етмәјә һазырам. Чүнки мән халгымы, инсанлары чох севирәм.

-Севдијиниз һәр һансы бир хоббиниз, вә ја биз билмәјән ихтисасыныз вармы?

-Бәли, мән Дәрбәнд мусиги мәктәбини фортопиано шөбәсин битирмишәм. Һәм мусигијә, һәм дә шеирә. Бир сөзлә инчәсәнәтә һәвәсим бөјүкдүр. Вахташыры арада бир һәм мусиги динләјир, һәм дә китаб охујурам. Һәр икиси бир арада. Бир аз да көзәл олур.

-Мән сизин һаггынызда чох ешитмишдим, амма сизинлә сөһбәтдән сонра сизи чох севдим. Анладым ки, ешитдикләрим вә дуздугларым әбәс дејилмиш. Сиздә олан о сәдәлик, инсанлыг сизи мәнә даһа чох севдирди. Мән дә сизә бу чәтин вә мүгәддәс јолда, бу рисг долу ишиниздә уғурлар вә сәнәтинииздә даһа јүксәк зирвәләр арзу едирәм.

-Мән көзәл вахтынызы мәнимлә сөһбәтә ајырдығыныза көрә, сизә тәшәккүр едирәм. Сизинлә үнсијјәт гурмаг мәним үчүн чох хош олду. Буну да дејим ки, сизинлә сөһбәт заманы руһум динчәлди. Санки ичимә бир доғмалыг истиси долду. Сиз чох позитив бир ханымсыныз, мәним үчүн ајырдығыныз вахта көрә, сизә миннәтдарам.

-Биз сизинлә фәхр едирик ки, Дәрбәндимизин башыны уча едән сизин кими гызымыз вар. Уғурлар-уғурлар бир даһа уғурлар.

З. Дәрбәндли,
штатданкәнар мухбир

Дағыстанда «Тәһлүкәсиз турист» аксијасы һәјата кечирилир

Дағыстан Республикасынын Көнчләрлә иш үзрә назирлији, бөлкәнин көнүллү ичмасы вә ДР туризм, халг бәдии сәнәтләри Назирлији илә бирликдә «Тәһлүкәсиз туризм» кампанијасына башлајыб.

Гејд етмәк лазымдыр ки, тәдбирләр Дағыстан Республикасы Башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Серкеј Меликовун тапшырығы илә ијунун 17-дә республикаја јени бир коронавирус инфексијасынын көтирилмәсинин вә јајылмасынын гаршысынын алынмасы үзрә Әмәлијјат гәраркаһынын нәтичәләриндән сонра кечирилир.

Аксија тәһлүкәсизлик протоколуна риајәт едилмәсинин зәрурәти барәдә отел комплексләринин мәлуматландырылмасыны әһатәләндирир. Хүсусилә, кампанија чәрчивәсиндә көнүллүләр Дағыстан әразисиндә јерләшән отелләри зијарәт едир

вә рәһбәрлијә Әмәлијјат гәраркаһынын Гәрарында көстәрилән гонагларын јерләшдирилмәси үчүн лазым олунан тәләбләри хатырладырлар. Хүсусилә, көнүллүләр ашағыдакы сәнәдләрин мәскунлашанлардан истәнилмәли олдуғуну билдирирләр: коронавирус инфексијасына гаршы пејвәнд сертификаты; коронавирус инфексијасына гаршы IgG антителләринин олмасы барәдә сертификат; ПЦР үсулу илә јени бир коронавирус инфексијасы үчүн 72 саатдан тез олмајан мәнфи лабораторија тестинин нәтичәси олан сертификат.

Бундан әлавә, аксијанын көнүллүләри меһманхана комплексләрини дә бу ишә гошулмаға чағырыр вә гәраркаһын Гәрарында көстәрилән тәләбләри хатырладырлар. Һал-һазырда көнүллүләр 300-дән артыг меһманханада зәнк вурмушлар.

Севинҹә севинҹ гатмагдан…

Мәзунлар мәктәбин сон мәһсулудур. Онларын тәлим-тәрбијәси, дүнја көрүшүнүн формалашмасы, һәјата дүзкүн аддым атмасы илк нөвбәдә мәктәбин педагожи коллективини тәһсил сәвијјәсиндән асылыдыр. Тәҹрүбә көстәрир ки, мәһз күчлү мүәллимләр ишләјән мәктәбләрдә тәһсилин кејфијјәти јүксәк олур. Базар мүнасибәти шәраитләриндә өзәл мәктәбләрин јаранмасы тәһсил просесинин кејфијјәтинин јахшылашдырылмасында мүһүм рол ојнајыр. Бир нечә ил әввәл Дәрбәнд шәһәриндә јарадылмыш «Президент» мәктәби буна мисал ола биләр. Шәһәрин мүхтәлиф мәктәбләриндән ән јахшы мүәллимләр бураја ишә дәвәт олундуғундан чох валидејнләр өз ушагларыны бураја гојмаға ҹан атырдылар.

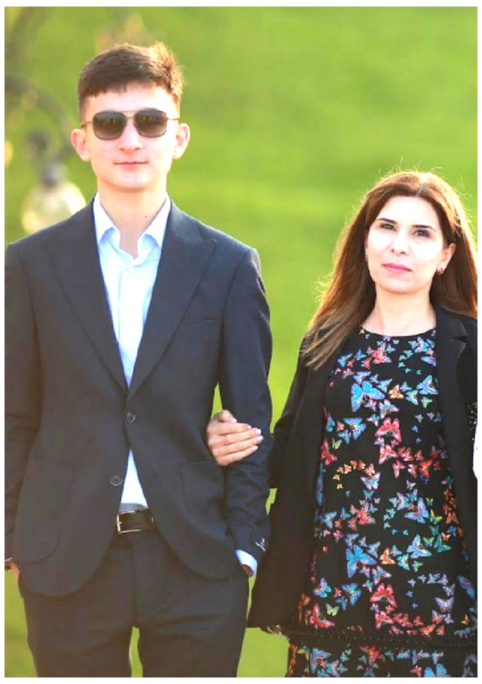

Ҹари тәдрис илинин рус дили үзрә имтаһанындан 100 бал топлајан 15 сајлы БДТМ мәзуну Мәһәммәд Јунусович Ҹанмирзојев «Президент» натамам орта мәктәбин шакирди олмуш вә сонра 5-11 синифләри 15 сајлы орта үмум тәһсил мәктәбиндә давам етдирмишдир.

15 сајлы орта үмум тәһсил мәктәби (кечмишдә 115 нөмрәли) мәктәб республикамызын ән гоҹаман тәһсил очагларындан биридир. Вахты илә Шимали Гафгаз Дәмирјол идарәсинин табелијиндә олан Дәрбәнд дәмирјол стансијасы ишчиләринин балалары үчүн өтән әсрин әввәлләриндә тикилмиш бу мәктәбдә анҹаг рус вә авропа јәһудиләриндән олан мүәллимләр ишләјир, анҹаг бу миллләтләрин балалары һәмин мәктәбә гәбул олунурду. Бу ајры сечкилик, сөзүн әсл мәнасында сосиал әдаләтсизлик анҹаг мүһарибәдән сонра кы илләрдә арадан галдырылмага башланды.

Ҹари илин мәзуну Мәһәммәд Ҹанмирзојев 2004-чү илдә Дәрбәнд шәһәриндә зијалы аиләсиндә дүнјаја көз ачмышдыр. 2010-чу илдә «Президент» мәктәбинин кәнҹ вә бачарыглы мүәллимләриндән бири кими, танынмыш Күлшән Надыровна Әлијеванын синиф рәһбәри олдуғу биринҹи синифә дахил олмушдур. Һәмин илләрдә Мәһәммәд билијә һәвәси, зәһмәтсәвәрлији вә инадкарлығы илә сечилмиш, мүхтәлиф мүсабигә вә олимпиадаларда иштирак едәрәк мүкафатчылар сырасында олмушдур. Бурада ибтидаи мәктәби битирдикдән сонра валидејнләри ону 15 сајлы орта үмум тәһсил мәктәбинә кечирмәк гәрарына кәлмиш ләр. Гәбул јохлама ишинин нәтиҹәсинә көрә Мәһәммәди ријазијјат јөнүмлү синифә тәјин етдирләр. Ушаглара өзүнә мәхсус мәһәббәти, гајғысы вә давранышы илә сечилән, өз фәннини үрәкдән севән перспективли Зүмрүд Ашурхановна Әһмәдова һәмин синфин рәһбәри иди. Рус дили вә әдәбијјаты фәннини тәдрис едән Зүмрүд мүәллимәјә ушагларын вә онларын валидејнләринин ајрыҹа мүнасибәти өзүнү јахшыҹа бирүзә верирди. Мәһәммәд 7 ил әрзиндә синиф рәһбәринин дәрсләриндән 4 вә 5 гијмәтләрлә охумушдур.

Мүәллиминин тапшырыгларыны сөзсүз әмәл едән шакирд һәмишә јени нә исә өјрәнмәјә мараг көстәрир, истәдијинә наил олмага чалышырды. Зүмрүд Ашурхановна шакирдинин бу әзмкарлығыны лајигинҹә гијмәтләндирир, биликләрә онун марағыны даһа да артырмаг үчүн әлавә мәшғәләләр кечирмәли олурду. Мәһәммәдин охуја чидди мүнасибәти, зәһмәтсевәрлији, сәбирли олмасы вә өз үзәриндә даима ишләмәси рус дилиндән ән јүксәк бал алмасына кәтириб чыхармышдыр. Онун уғурлары ардычыл олмушдур. 9-чу синифи битирәндә дә ҮДИ-дән о ела нәтиҹә көстәрмишдир. Сон ики илдә исә о Ваһид Дөвләт Имтаһанына хүсуси һазырлыг көрүрдү. Вахтыны чох охумаға, муталиә етмәјә, мүхтәлиф тестләри һәлл етмәјә, сәһфләр үзәриндә ишләмәјә, синиф рәһбәринин иштиракы илә иншалар јазыб мүзакирә етмәјә сәрф етмишдир. Рус дили вә әдәбијјаты үзрә арзу олунан 100 бала наил олмасы вә республика башчысынын көрүшүнә дәвәт олунмасы мәһз бу зәһмәтсевәрлијин нәтиҹәсидир. Мәһәммәд бу һагда өз севинҹини бөлә бөлүшдүрмүшдүр: «Видео конфранс рабитә үзрә мүхтәлиф фәнләрдән 100 бал аланларла көрүшүшән ДР башчысы вәзифәсини мүвәггәти иҹра едән Серкеј Алимовичдән тәбрик алмаг чох хош иди. О, бүтүн мәзунлары тәбрик едәрәк онлара кәләҹәк тәһсилдә уғурлар арзуламыш, хејир-дуасыны вермишдир. Көрүш чох мараглы вә мәзмунлу кечди, мәзунлар республика башчысына онлары марагландыран суалары верәрәк лазыми ҹаваблары алдылар. Достлуг мећрибанчылыг шәрајәтиндә кечән белә бир көрүшдә иштирак етмәк ики гат јадда галан олаҹагдыр. Көрүш тәшкилатчыларына вә шәхсән Серкеј Алимовичә дәрин минәтдарлығымы билдирир, онлара ҹан сағлығы вә ишләриндә уғурлар арзулајырам».

Севинҹә севинҹ гатмагдан һәјатда көзәл нә ола биләр.

К.Кәримов

Н. Кәнҹәви адына мәктәбин парлаг улдузлары

«Мүәллим вәзифәси она көрә шәрәфлидир ки, о, ҹәмијјәт үчүн ән дәјәрли, ән биликли, зәкалы, тәрбијәли, вәтәнпәрвәр вәтәндаш јетишдирир»

һ.Әлијев.

Бәли, бу, доғурдан да беләдир. Мүәллим өмрү бир чыраға бәнзәр. Сөнәнә гәдәр билик долу һәрарәтини шакирдинин дујғуларына, идракына һопдурур. Мүәллим өмрү бир Аја бәнзәр. О, шакирдин мәнәви дүнјасындакы гаранлыглары өз ишығы илә әридир вә нурландырыр.

Дирилик сујудур һәр кәлмән, инан,
Сәадәт тапыбдыр ону ичән кәс.
Јахшы мүәллимдән јахшы
дәрс алан,
һәјатда һеч вәдә бүдрәјә билмәз.

Көркәмли шаир Ҹавад Ҹавадлынын мүәллим һаггында дедији бу кәлмәләр мәним дә үрәјимдән хәбәр верир вә бир шеје инанырам ки, һәгигәтән јахшы мүәллимин пис шакирди ола билмәз. Чүнки јахшы мүәллим ән пис шакирди белә өз тәсири алтына алыб тәрбијә етмәјә, ону әсл инсана чевирмәјә гадирдир. Низами Кәнҹәви адына 6 сајлы орта мәктәбин мүәллимләри кими. Амма мән бу күн сизә бу мүәллимләрин јетишдирдији ади шакирдләрдән дејил, ики парлаг «улдузундан» сөз ачмаг истәјирәм- Әминә Османова вә Рүстәм Имранов. Онлар 2010-чу илдә илк дәфә мәктәбә, 1-чи синифә гәдәм гојаркән һеч кимдән сечилмәјән ади шакирдләр идиләр, лакин илләр кечдикҹә мүәллимләри онларын илбәил истедадларынын үзә чыхмасында јардымчы олараг гејри-ади истедада малик шакирд олдугларыны, онларда истедадлы олдугларына, гызыл медалла мәктәби битирә биләҹәкләринә инам јарада билдиләр. Мән бу мәктәбин мүәллимләри арасында кимин сә зәһмәтини хүсуси вурғуламаг нијјәтиндә дејиләм. Чүнки бу педагожи коллектив бирликдә һәмрәј олараг шакирдләринин башына пәрванә тәк доланар, онлардан өтрү өзләрини ода вурмагдан белә чәкинмәзләр. Она көрә дә там әминликлә дејә биләрәм ки, мәктәби бу ил Ваһид Дөвләт Имтаһанында јүксәк бал топлајараг гызыл медалла битирән, јүксәк мәзун адыны газанан шакирдләрин бу сәвијјәјә чатмасында бүтүн педагожи коллективинин әмәји вар.

Әминә Османова тәрбијәли, бачарыглы, истедадлы, јүксәк интеллектә саһиб бир шакирд кими тәһсил алдығы илләр әрзиндә доғма мәктәбинин истәр мүәллим, истәрсә дә шакирд коллективи арасында өз нүфузуну јүксәк сәвијјәдә сахламағы бачаран шакирд олмушдур. О, өзүнү мүхтәлиф билик јарышмаларында сынаҹар вә һәмишә дә уғур газанараг мүәллимләринин башыны вә һәм дә тәһсил алдығы мәктәбинин адыны һәр јердә уҹалтмаға чалышырды. Әминәнин арзусу кәләҹәкдә һәким олмагдыр. Она бу арзусунун һәјата кечмәси үчүн уғурлар диләјирик.

Рүстәм Имранов исә һәлә ибтидаи синифдә охудуғу вахтдан истедады илә һамынын диггәтини өзүнә ҹәлб едә билмишди. Еләә кичик синифләрдән башлајараг сәнәтчикләрдәки чыхышлары,көзәл шеир охумаг бачарығы, мәктәб вә шәһәр тәдбирләриндә фәал иштирак – бүтүн бунлар онун фәал шакирд олмасынын сүбуту иди. Мүхтәлиф фәнн олимпиадаларынын мүсабигәләрин дәфәләрлә галиби вә мүкафатчысы олан Рүстәм Имранов кәләҹәкдә ганун кешикчиси олмаг арзусундадыр. Мәнҹә о, сечимини чох дүзкүн едиб. Заһирән сакит тәбиәтли бу кәнҹ кениш үрәји, һагга әдаләтә тәрәфдар бир шәхсијјәт кими јетишиб. Она сечдији пешәјә ијәләнмәсиндә, тутдуғу јолда болбол уғурлар диләјирик.

Инсан арзусуна чатмаг үчүн әзијјәт чәкмәли, һәр ҹүр зәһмәтә гатлашмалы, ән әсасы исә јахшы охумалыдыр. Бу да, сизин әһдәсиндән кәлә биләҹәјиниз бир ишдир. Низами Кәнҹәвинин сөзләри илә десәк:

Зәһмәтдән фәрјад етмә, олсун
гој сәндә гәрар,
Зәһмәтин ахырында раһатлыг
вар, шадлыг вар.

Н.Рәһим гызы

Утерянный аттестат №00518000261413 о среднем общем образовании, выданный в 2014 году МКОУ «СОШ им. Э.Н.Гаджибабаева» с.Н.Джалган на имя Османова Онара Османовича, **считать недействительным.**

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.һ.МӘММӘДОВА

Шөбә редакторлары:
К.Г.БАБАЈЕВА
Р.М. МУСАЈЕВ

Мүхбирләр:
һ.һ. КӘРИМОВ
М.М.СЕЈИДОВ
Н.А.ГУЛИЈЕВ
Г.У. ӨМӘРОВ
Б.К. ПИРМӘһӘММӘДОВ
Н.Р. МИРһӘМИДОВА

Еһм оператору
А.Ј.АҒАКИШИЈЕВА

Баш мүһасиб
М. И.РӘһИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈЈАТЫН ҮНВАНЫ:
368600, Дағыстан Республикасы,
Дәрбәнд шәһәри,
Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59,
факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш редактор 89894856030,
үмуми шөбә 89604204987

«Типографија-М» ММҸ-дә чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны
Дәрбәнд шәһәри,
С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын кејфијјәти барәдә мәтбәәјә мүраҹиәт едә биләрсиниз.

Рабитә, информасија технолокијалары вә күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија васитәләринин гејдијјаты һаггында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә рабитә, информасија технолокијалары вә Күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00428
21.05.2019 г.

Материалларда кедән фактлар үчүн мүәллифләр мәсулијјәт дашыјырлар. Мүәллифләрин мөвгеји илә редаксијанын мөвгеји уйғун кәлмәјә биләр.

Индекс: ПА-463
Чапа имзаланды:
8. 07. 2021.

Фактики олараг 9.30
Саат 10.00

Тираж 2000
Сиф. №